

Republika Hrvatska
Općinski sud u Novom Zagrebu
Turinina 3
10100 Zagreb

Poslovni broj: Pn-146/2023-53

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Općinski sud u Novom Zagrebu, po sucu toga suda Martini Klanac kao sucu pojedincu, u pravnoj stvari tužitelja Valentina Gašpara iz Letovanića, Letovanić 5, OIB: 55415177491, zastupanog po punomoćnici Kristini Abramović, odvjetnici u Zagrebu, protiv tuženika Republika Hrvatska, OIB 52634238587, zastupanog po Marinu Trinajstiću, Zamjeniku Općinskog državnog odvjetnika u Novom Zagrebu, radi naknade štete, nakon održane glavne i javne rasprave 24. kolovoza 2026., održane u prisutnosti punomoćnice tužitelja Kristine Abramović, odvjetnice u Zagrebu te zakonskog zastupnika tuženika Marina Trinajstića, zamjenika ODO, dana 23. rujna 2026. godine

p r e s u d i o j e

I. Utvrđuje se postojanje tražbine tužitelja Valentina Gašpara prema tuženici Republici Hrvatskoj u iznosu 8.000,00 EUR sa zakonskom zateznom kamatom od 25.5.2023. godine do isplate po stopi koja se određuje za svako polugodište uvećanjem referentne stope za 3 postotna poena.

II. Tražbina tužitelja Valentina Gašpara iz točke I. izreke prebija se sa tražbinom tuženice Republike Hrvatske iz Presude Općinskog suda u Sisku K-117/2015-47 od 16.11.2017. u iznosu od 39,82 eura i temeljem Rješenja Općinskog suda u Sisku K-117/2015-67 od 29.7.2020. u iznosu od 49,77 eura, dakle u ukupnom iznosu od 89,59 eura.

III. Nalaže se tuženici Republici Hrvatskoj da tužitelju Valentinu Gašparu isplati iznos 7.910,41 eura sa zateznim kamatama koje na taj iznos teku od 25.5.2023. do isplate po stopi koja se određuje za svako polugodište uvećanjem referentne stope za 3 postotna poena, u roku 15 dana.

IV. Odbija se tužitelj sa zahtjevom za isplatom iznosa od 89,59 eura sa pripadajućom kamatom od 25.5.2023. do isplate.

r j e š e n j e

I. Utvrđuje se da je tužitelj povukao tužbu za iznos od 1.600,00 eura sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom od 25.5.2023. do isplate.

II. Nalaže se tuženici Republici Hrvatskoj da tužitelju naknadi troškove parničnog postupka u iznosu 1.900,00 EUR sa zateznim kamatama koje na taj iznos teku od 23.9.2026. do isplate po stopi koja se određuje za svako polugodište uvećanjem referentne stope za 3 postotna poena, u roku 15 dana.

Obrazloženje

1/ Tužitelj je dana 6.11.2023. godine podnio tužbu protiv tuženika radi naknade štete prouzročene uvjetima u Zatvoru u Zagrebu u koji je ušao 3.3.2022. godine, te je boravio u istražnom zatvoru od 3.3.2022. na VIII odjelu u sobama sa 6 drugih zatvorenika, da bi od listopada 2022. godine boravio na II odjelu u sobi 36 sa drugih 5 do 6 zatvorenika, a dana 28.9.2023. godine je počeo sa izdržavanjem kazne zatvora na VIII odjelu u sobi 140 sa drugih 5 do 6 zatvorenika, da bi 6.10.2023. bio premješten u sobu 139 na istom odjelu u kojoj je boravio i u vrijeme podnošenja tužbe.

Prije podnošenja ove tužbe tužitelj se sukladno čl. 186a Zakona o parničnom postupku obratio ODO-u Novom Zagrebu dana 24.5.2023. sa zahtjevom za mirno rješenje spora, ali je njegov zahtjev odbijen.

Tužitelj navodi u tužbi da mu je zbog uvjeta smještaja u Zatvoru u Zagrebu i Centru za dijagnostiku povrijeđeno njegovo ustavno pravo iz članka 25. i 35. Ustava Republike Hrvatske u svezi s člankom 3. Europske konvencije za zaštitu temeljnih ljudskih prava, odnosno da je istome tijekom boravka u Zatvoru u Zagrebu povrijeđeno pravo osobnosti u vidu povrede prava na čovječno postupanje i poštovanje dostojanstva. U prilogu tužbe dostavlja odluku Ustavnog suda Republike Hrvatske broj U-III-4182/2008 od 17. ožujka 2009. godine, kojom je usvojena ustavna tužba podnositelja R.P. te je utvrđeno da je tijekom trajanja pritvora u Zatvoru u Zagrebu, podnositelju povrijeđeno ustavno pravo na čovječno postupanje i poštovanje dostojanstva, a Vladi Republike Hrvatske naloženo je da u primjerenom roku, ne duljem od 5 godine, prilagodi kapacitete Zatvora u Zagrebu potrebama smještaja osoba lišenih slobode. Navedenu odluku dostavlja obzirom su istom odlukom nesporno utvrđeni uvjeti u kojima osobe lišene slobode borave u Zatvoru u Zagrebu, a koji uvjeti su u bitnome isti u pogledu pritvorenika i zatvorenika, pa navedena odluka može poslužiti kao dokazno sredstvo u predmetnom postupku. Tužitelj u prilogu dostavlja i Izvješće Ustavnog suda Republike Hrvatske o uvjetima života u zatvorima broj U-X-5464/2012 od 12.06.2014. godine te predlaže sudu u isto Izvješće izvršiti uvid, budući se uvjeti u Zatvoru u Zagrebu i Centru za dijagnostiku nisu u međuvremenu promijenili. Tužitelj nadalje ukazuje na presudu ESLJP Longin protiv Hrvatske, broj zahtjeva 49268/10 od 6. studenog 2012., gdje se radilo o zatvoreniku koji je izdržavao kaznu u Zatvoru u Zagrebu u periodu od 1.10.2009. do 4.10.2010., u istim uvjetima kao ovdje tužitelj (uvjeti se nisu promijenili). ESLJP je utvrdio da su takvi uvjeti predstavljali ponižavajuće postupanje prema podnositelju tužbe, da je došlo do povrede članka 3. Konvencije, te je podnositelju tužbe dosuđena naknada nematerijalne štete u iznosu od 5.000 EURA, odnosno cca 100,00 kn po jednom danu. Ukazuje i na odluku Ustavnog suda RH posl. br. U-III-1437/2007 od 23.4.2008. u kojoj Ustavni sud upućuje da su čimbenici nedovoljnog prostora zajedno sa nedostatkom pristupa zahodu, kroz dulje vremensko razdoblje, sami po sebi dostatni izvjesnom podnositelju uzrokovati tegobe intenziteta koji

premašuje neizbježnu razinu trpljenja do koje dolazi pri svakom lišenju slobode, a što upućuje na povredu dostojanstva podnositelja i predstavlja osnovu zahtjeva za popravljavanje neimovinske štete.

Tužitelj nadalje navodi da je cijelo vrijeme svog boravka u Zatvoru u Zagrebu bio smješten na zatvorenim odjelima u sobi površine 21,10 m², s time da je unutar te kvadrature sanitarni čvor površine 1,57 m², koji sukladno stavu ESLJP ne ulazi u obračun površine ćelije, a što znači da je tužitelj uglavnom raspolagao sa osobnim prostorom od 2,79 do 3,25 m², što je ispod konvencijskog standarda od 4m². Navodi tužitelj da se zbog toga nije mogao kretati prostorijom osim ako su drugi zatvorenici ležali ili sjedili na svojim krevetima, što je kod tužitelja dovelo do osjećaja tjeskobe, razdraženosti i čestih sukoba. Nadalje navodi da se sanitarni čvor nalazi u istoj prostoriji, te da je samo zidom visine 1,80 cm i leptir vratima (koji ne pokrivaju cjelokupnu površinu otvora za vrata), odvojen od ostatka sobe, radi čega tužitelj nema niti minimum privatnosti u obavljanju fizioloških potreba. Isto tako navodi da u sobi zatvorenici konzumiraju i obroke i to ili na krevetima ili stojeći, budući za stol u sobi mogu sjesti četiri osobe. Stol je udaljen svega 1 m od sanitarnog čvora, što je nesnošljivo u situaciji kada neki od zatvorenika obavlja nuždu za vrijeme trajanja obroka. Navodi da ventilacija ne postoji u sobi, prozori se ne mogu svi otvoriti jer su neispravne kvake, a većina zatvorenika puši u sobi, pa u ljetnim mjesecima to sve zajedno sa WC-om uzrokuje nesanosan smrad. U hladim mjesecima s obzirom da ti prozori ne funkcioniraju u sobi je uglavnom hladno. Što se tiče osobne higijene, tužitelj navodi da je postojala mogućnost tuširanja jednom do dva puta tjedno u zajedničkoj kupaonici, s time da je voda bila često hladna. Pranje iznad umivaonika u sobi bilo im je zabranjeno, jer se tako poplavi soba. Pokrivači kojima se zatvorenici pokrivaju su stari i prljavi (peru jednom godišnje i to bez obzira na broj zatvorenika koji ga koristi), a takvi su i jastuci. Usprkos povremenim deratizacijama po sobi i krevetima i hrani šeću žohari i mravi. Navodi da zatvor ne osigurava higijenski minimum, jer im ne omogućava redovito pranje tijela, pribor za brijanje, četkice za zube, zubnu pastu, sapun, toaletni papir (dobivaju ih 1 mjesečno, umjesto tjedno), pa je to sve morao tužitelj kupovati u zatvorskoj kantini. Tužitelj navodi da je u zatvoreničkoj sobi boravio 22 sata dnevno, a jedini izlazak je bila šetnja po zatvorskom dvorištu u trajanju od dva sata. Na dvorištu nema sadržaja osim jednog stola za stolni tenis, što nije dovoljno za 30-40 zatvorenika koji su istovremeno na zatvorskom dvorištu. Navodi da nisu bile omogućene aktivnosti koje bi kompenzirale okolnost da je bio zatvoren 22 sata dnevno u sobi površine ispod konvencijskog standarda.

Zaključuje da smještajni uvjeti u Zatvoru u Zagrebu ne odgovaraju standardu Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava, a niti Zakona o izvršavanju kazne zatvora i to čl. 11., čl. 16. čl. 81., čl. 83., čl. 103., pa da su uvjeti u kojima je boravio tužitelj bili objektivno podobni da kod tužitelja izazovu povredu duševnog mira i dostojanstva, jer su ti uvjeti kod tužitelja izazvali frustraciju, tjeskobu, osjećaj manje vrijednosti, poniženja i nemoći u intenzitetu koji opravdava dosudu pravične novčane naknade u iznosu od 9.600,00 eura, koju tužitelj potražuje zajedno sa zakonskom zateznom kamatom tekućom od 25.5.2023. do isplate.

Tužitelj također potražuje i naknadu parničnog troška, također sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom od presuđenja do isplate.

1.1. Tužitelj je u podnesku od 16.1.2024. godine, snizio svoj zahtjev na iznos od 8.000,00 eura, koji potražuje sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom od 25.5.2023. do isplate, s tim da je obuhvatio svojim zahtjevom i razdoblje tužiteljevog boravka u zatvoru u Zagrebu do 29.11.2023. godine (s tim da je od 2.11.2023. bio u Centru za dijagnostiku).

1.2. Snižanjem tužbenog zahtjeva, tužitelj je povukao tužbu za iznos od 1.600,00 eura, kojem povlačenju se tuženik nije protivio, pa je slijedom odredbe čl. 193. st. 2. Zakona o parničnom postupku (NN br. 53/91, 91/92, 111/99, 88/01, 117/03, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 155/23), odlučeno kao u izreci rješenja pod I.

2. U odgovoru na tužbu tuženik u bitnom ističe da je tužitelj došao u Zatvor u Zagrebu 3.3.2022. godine i da je bio smješten na VIII i II zatvoreničkom odjelu i to u istražnom zatvoru:

- od 3.3. do 6.3.2022. u sobi br. 54. sa 6 zatvorenika;
- od 6.3. do 12.10.2022. u sobi 136 (od 6.3. do 4.4.2022. sa 6 zatvorenika; od 4.4. do 11.4.2022. sa 5 zatvorenika; od 11.4. do 19.4.2022. sa 6 zatvorenika; 19.4. do 23.4.2022. sa 5 zatvorenika; od 23.4. do 14.6.2022. sa 6 zatvorenika; od 14. do 20.6.2022. sa 5 zatvorenika; od 20.6. do 6.7.2022. sa 4 zatvorenika; od 6. do 14.7.2022. sa 5 zatvorenika;
- od 14.7. do 29.8.2022. sa 4 zatvorenika; od 29.8. do 6.7.2022. sa 5 zatvorenika; od 6. do 8.9. 2022. godine sa 6 zatvorenika; od 8. do 9.9.2022. sa 5 zatvorenika; od 9.9. do 7.10.2022. 6 zatvorenika; od 7. do 8.10.2022. godine s 4 zatvorenika; od 8. do 11.10. 2022. sa 6 zatvorenika; od 11. do 12.10.2022. sa 5 zatvorenika.
- od 12.10. do 17.11.2022. godine na VIII. zatvoreničkom odjelu u sobi 144 (od 12. do 20.10. 2022. sa 6 zatvorenika; od 20. do 21.10.2022. sa 5 zatvorenika, od 21.10.2022. do 2.11. 2022. sa 6 zatvorenika, od 2. do 5.11.2022. sa 5 zatvorenika, od 5. do 11.11.2022. sa 6 zatvorenika, od 11. do 15.11.2022. sa 5 zatvorenika; od 15. do 17.11.2022. sa 6 zatvorenika.
- u sobi br. 36 od 17.11.2022. do 17.12.2022. sa 6 zatvorenika; od 17. do 19.12.2022. sa 5 zatvorenika; od 19. do 29.12.2022. sa 6 zatvorenika; od 29.12.2022. do 9.1.2023. sa 5 zatvorenika; od 9. do 23.1.2023. sa 6 zatvorenika; od 23. do 25.1.2023. sa 5 zatvorenika; od 25. do 26.1.2023. sa 4 zatvorenika; od 26.1.2023. do 3.2.2023. sa 5 zatvorenika; od 3.2. do 9.3.2023. sa 6 zatvorenika; od 9. do 10.3.2023. sa 5 zatvorenika; od 10. do 20.3. 2023. sa 6 zatvorenika, od 20. do 21.3.2023. sa 5 zatvorenika; od 21.3. do 6.4.2023. sa 6 zatvorenika; od 6. do 13.4.2023. sa 5 zatvorenika; od 13. do 24.4.2023. sa 6 zatvorenika, od 24. do 25.4.2023. sa 5 zatvorenika; od 25.4. do 24.5.2023. sa 6 zatvorenika; od 24. do 26.5.2023. sa 5 zatvorenika; od 26.5.2023. pa nadalje (1. lipnja 2023. godine) smješten je sa 6 istražnih zatvorenika.

Navodi da su prilikom odlučivanja o smještaju tužitelja u svemu poštovani kriteriji propisani odredbama čl. 136. i 137. Zakona o kaznenom postupku, kao i odredbu čl. 13. Pravilnika o kućnom redu u zatvorima za izvršavanje istražnog zatvora, te analogno svemu i kriterije

propisane odredbom čl. 74 Zakona o izvršavanju kazne zatvora (čl. 74.). na način da je podnositelju zahtjeva osiguran smještaj koji odgovara zdravstvenim, higijenskim i prostornim zahtjevima, klimatskim prilikama uz osiguravanje sanitarnih uređaja koji omogućuju obavljanje fizioloških potreba u čistim i primjerenim uvjetima. U tom kontekstu, što se tiče uvjeta smještaja tuženik navodi da su sobe br. 54. 136. 144 i 36 površine 21,10 m² i volumena 49,80 m³, a da se u sobi se nalazi sanitarni čvor površine 1,57 m², odvojen od ostatka sobe zidom visine 180 cm. Sanitarni čvor u sobama 136, 144 i 36 je opremljen „čučavcem“, umivaonikom sa toplom i hladnom vodom i ogledalom, a u sobi 54 je opremljen WC školjkom, umivaonikom sa toplom i hladnom vodom i ogledalom. Navodi da je tužitelj bio smješten pretežno sa 4 do 5 zatvorenika, a povremeno u kraćim vremenskim razdobljima i sa 6 zatvorenika. Soba ima 4 velika prozora visine 86 cm, širine 67 cm, otvaranjem kojih je omogućen dotok svježeg zraka u svakom trenutku, a time i prozračivanje zatvoreničkih soba, s tim da posebna ventilacija nije ugrađena. Nadalje navodi da se svaki zatvorenik opskrbljuje higijenskim potrepštinama, a zatvorenicima se uz redovno tuširanje omogućuje svakodnevno pranje tijela budući da u zatvoreničkim sobama imaju osiguranu toplu i hladnu vodu na umivaoniku koji se nalazi u sklopu toaleta. Nadalje, osim što osigurava vodu i toaletni pribor za održavanje osobne higijene Zatvor brine i osigurava čistoću rublja, odjeće, obuće i posteljine, a od zatvorenika se zahtijeva održavanje osobne higijene. Sve prostorije zatvora moraju se propisno održavati i redovito čistiti, s tim da poslove čišćenja zatvoreničkih soba obavljaju zatvorenici u trajanju do dva sata na dan bez novčane naknade, sve navedeno sukladno odredbi čl. 83. ZIKZ-a i čl. 14. Pravilnika o kućnom redu u zatvorima za izvršavanje istražnog zatvora. Plahte i jastučnice mijenjaju se svakih 15 dana. dok se deke (pokrivači) peru i mijenjaju po potrebi, da se madraci i jastuci zamjenjuju ako su oštećeni. Nadalje, navodi da tople vode ima tijekom cijele godine, a grijanje je riješeno putem radijatora preko zajedničke kotlovnice i temperatura se regulira ujednačeno za cijeli zatvor 24 sata dnevno. Zatvoreničke sobe su čiste, zračne, opskrbljene svjetlom dnevnim i umjetnim, uz mogućnost kretanja prostorom u cjelini zatvoreničke sobe osim u dijelovima pokrivenim namještajem (stol, ormar, krevet). Broj metalnih ormarića i kreveta ovisi o prostornom kapacitetu zatvoreničke sobe s obzirom na broj zatvorenika koji je moguće smjestiti u jednu sobu, a da se smještajem ne ugrozi minimalni osobni prostor po zatvoreniku propisan Zakonom i utvrđenom praksom ES1JP. Naime, činjenica jest da kreveti i ormari i stol sa stolicama umanjuju prostor kretanja unutar zatvoreničke sobe, ali ističu da osobni prostor u kontekstu očuvanja i zaštite osobnog dostojanstva ne pretpostavlja isključivo jednu dimenziju i to onu koja se odnosi na mogućnost kretanja, već i onog dijela prostora koji omogućava osobni prostor za odmaranje na krevetu i/ili sjedenje za stolom, čitanje, praćenje TV programa i sl. Također ističe da je tužitelj tijekom boravka u zatvoru samo kratkotrajno imao na raspolaganju manje prostora od propisanog europskim standardnom iz odluke Muršić/RH kojom je ujednačena dosadašnja praksa zbog povrede članka 3 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda su, u odnosu na osobni prostor i uvjete smještaja, gdje su utvrđeni kriteriji:

A) osoba lišena slobode mora imati na raspolaganju minimalno 3m² osobnog prostora u ćeliji sa više zatvorenika.

B) kada osoba lišena slobode ima na raspolaganju manje od 3m² osobnog prostora tada je na tuženoj državi teret dokaza o postojanju olakšavajućih čimbenika koji kompenziraju manjak osobnog prostora

(I) olakšavajući čimbenici moraju biti kumulativno ispunjeni i to ako je: smanjenje potrebnog osobnog prostora bilo kratko, manjeg opsega i povremeno; osoba lišena slobode za to vrijeme imala mogućnost slobodnog kretanja izvan ćelije i sudjelovanja u određenim aktivnostima izvan ćelije (fizička aktivnost i pristup drugim sadržajima) i da su fizički uvjeti boravka u zatvoru bili prikladni (pristup prirodnom svjetlu i zraku, grijanje, osnovne higijenske potrebe, mogućnost privatne upotrebe WC-a)

Navodi da je Zatvor u Zagrebu u skladu sa organizacijskim mogućnostima na najbolji mogući način postupa sukladno Preporuci R(99)22 i stajalištu Europskog odbora za sprječavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kazne (CPT), prema kojoj na svakog zatvorenika u spavaonici mora biti najmanje 4m² i 10m³ prostora, te da se nedostatak prostora zatvorenicima nadoknađuje i skrbi koja se pridaje veličini prostora dostupnog zatvorenicima, higijeni, sanitarnim uvjetima, kvaliteti prehrane, zaštiti zdravlja i mogućnosti tjelovježbe i rekreacije, te lakšoj vezi sa obitelji. U tom kontekstu, navodi da je tužitelju na raspolaganju mogućnost rada u prostorima zatvora, a izvan zatvora pod nadzorom uz odobrenje nadležnog suda, ovisno o njegovom interesu i zdravstvenom stanju, s tim da zbog kratkoće boravka tužitelj ovu mogućnost nije konzumirao. Također navodi da postoji mogućnosti redovite sportske rekreacije u sportskoj dvorani, a uglavnom je to igranje malog nogometa, košarke, rukometa; na šetalištima su izgrađene nadstrešnice kako se zatvorenicima za slučaj vremenskih neprilika ne bi zbog lošeg vremena uskratilo ili skratilo vrijeme boravka na svježem zraku koje traje 2 sata dnevno. Tijekom boravka na svježem zraku zatvorenicima je omogućeno igranje stolnog tenisa. Navodi da se u slobodnom vremenu zatvorenika organiziraju slobodne aktivnosti u zajedničkim prostorijama i prostorijama izvan sobe, kao i u sportskoj dvorani, a korištenje istih ovisi o vlastitom interesu i željama zatvorenika, ali i njihovom ponašanju. Tuženik ukazuje i na mogućnost posudbe knjiga knjižnici sa najmanje 5000 različitih naslova i 6500 knjiga. Također i na redovito prakticiranje vjerskih aktivnosti za zatvorenike katoličke, pravoslavne i islamske vjeroispovijesti, ali na traženje zatvorenika i drugih vjerskih organizacija, a i mogućnost održavanja kontakata sa vanjskim svijetom, telefoniranje po odobrenju suda, kao i posjete osoba za koje je odobrenje izdao nadležni sud (6 puta mjesečno 20 min. u predviđenim prostorijama) i prijam paketa. Zatvorenici na izdržavanju kazne imaju pravo na posjete članova obitelji dva puta mjesečno i blagdanom u trajanju od najmanje jedan sat. Istražni zatvorenici kao i zatvorenici imaju također i mogućnost posjeta putem audiovideo konferencije Tuženik navodi da je udovoljeno svakoj zamolbi tužitelja za produljenjem vremena telefoniranja. Provode se i aktivnosti i programi kao npr. čitalački program i sl. Tuženik govori o kvaliteti hrane, koju tužitelj niti ne ističe kao problem, osim konzumacije u sobi u blizini sanitarnog čvora. U tom smislu tuženik ističe da iako se ista konzumira u sobi, da zatvorenici odlučuju o tome gdje i u kojem dijelu zatvoreničke sobe će postaviti stol za blagovanje (u neposrednu blizinu toaleta ili ne). Navodi da je osim osigurane prehrane u zatvoru, tužitelj je imao mogućnost kupnje različitih prehrambenih i neprehrambenih potrepština u zatvorskoj

prodavaonici, kao i mogućnost narudžbe jela pripremljenih u Odsjeku prehrane zatvorenika, po vlastitoj želji.

Slijedom svega navedenog, tuženik zaključuje da da tijekom boravka, tužitelja u Zatvoru u Zagrebu nije povrijeđeno njegovo pravo na smještaj primjeren ljudskom dostojanstvu i zdravstvenim standardima, odnosno da uslijed, povremenog i kratkotrajnog, nedostatka prostora u spavaonici, kao i ostalih smještajnih uvjeta i tretmana nisu nastupile nikakve zdravstvene posljedice niti u fizičkoj niti u psihičkoj sferi života tužitelja, kao i da nisu povrijeđena prava tužitelja posebno pravo na rad i zdravstvenu zaštitu, kao i pravo na podnošenje predstavki, pritužbi i zahtjeva za sudsku zaštitu, sve sukladno zakonskim propisima. Stoga predlaže odbiti tužbu i tužbeni zahtjev kao neosnovan, uz naknadu parničnog troška.

2.1. Tuženik na ročištu 8.4.2024. godine navodi da ima dospjelo nepodmireno potraživanje prema tuženiku temeljem pravomoćne Presude Općinskog suda u Sisku K-117/2015-47 od 16.11.2017. godine u iznosu od 39,82 eura i temeljem rješenja istog suda i poslovnog broja od 29.7.2020. u iznosu od 49,77 eura, što je ukupno 89,59 eura, pa za ističe prigovor radi prebijanja za te iznose.

3. U dokaznom postupku sud je pročitao zahtjev za mirno rješenje spora (list 8-9 spisa), Odluku tuženika o zahtjevu od 1.8.2023. (list 10 spisa), Izjavu tužitelja (list 11-13 spisa), Izvješće Ustavnog suda o uvjetima života u zatvoru (list 14-43 spisa,), podatke o provođenju mjera dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije (list 57-78 spisa), lista dokumenata i izdatnice za sredstva i pribor za Zatvor u Zagrebu (79-103 spisa), Rješenje Općinskog suda u Sisku K-117/2015 od 29.7.2020. i Presuda istog suda i posl. broja od 16.11.2017. (list 127-130 spisa), te zapisnik sa očevida iz Zatvora u Zagrebu od saslušan je tužitelj (list 157-158 spisa), svjedok Kristijan Šamec (list 149-151 spisa) i Valentin Sabljak (list 210-211 spisa), te je pročitao Izvješće Zatvora u Zagrebu o boravku tužitelja (list 226 i 227 spisa).

3.1. Tužitelj je odustao od prijedloga za saslušanjem svjedoka Željka Barića i Antona Gashia, a sud nije saslušavao svjedoka Tonija Antunovića, jer je predložen nakon zaključenja prethodnog postupka, protivno čl. 299 ZPP-a. Naime, činjenica što se drugi predloženi svjedoci nisu odazvali pozivima suda na saslušanje, nije razlog u smislu čl. 299. st. 2. ZPP-a da tužitelj bez svoje krivnje nije taj dokazni prijedlog mogao predložiti već u tužbi, odnosno do zaključenja prethodnog postupka.

4. Analizom izvedenih dokaza u smislu čl. 8. ZPP-a, ovaj sud smatra da je tužbeni zahtjev djelomično osnovan.

5. Dakle, predmet spora je zahtjev tužitelja za naknadom neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti (tjelesno i duševno zdravlje, te dostojanstvo), zbog neodgovarajućih uvjeta za vrijeme boravka tužitelja u Zatvoru u Zagrebu od 3.3.2022. do 29.11.2023. godine.

6. Među strankama nije sporno da je tužitelj podnio Zahtjev za sudskom zaštitom dana 24.5.2023. godine i to iz razloga što su mu povrijeđena prava iz čl. 16. st. 1. toč. 1, čl. 11., čl. 81., čl. 83., čl. 103. Zakona o izvršavanju kazne zatvora, odnosno manjak osobnog prostora ispod konvencijskog standarda (min 3m²), odnosno iz razloga koje ističe i u ovoj tužbi. Također nije sporno da je ODO-Novigrad, očitovanjem od 1.8.2023. godine taj zahtjev tužitelja ocijenio kao neosnovan.

7. Sporno je među strankama je li u vrijeme dok je tužitelj bio u Istražnom zatvoru, Centru za dijagnostiku, te tijekom izdržavanja kazne u Zatvoru u Zagrebu smještaj tužitelja bio organiziran sukladno propisima važećeg nacionalnog zakonodavstva i Međunarodnim Konvencijama kojih je tuženik potpisnik kao i propisima donesenim temeljem tih Konvencija. Sporno je da li je postupcima tuženika, odnosno njegovim propuštanjem da boravak u zatvoru prilagodi propisanim standardima, povrijeđeno tužiteljevo pravo osobnosti, odnosno duševno zdravlje i dostojanstvo. Dakle sporan je osnov i visina štete.

8. Kod odlučivanja o odgovornosti tužene za naknadu štete koju potražuje tužitelj sud je cijenio odredbe Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (NN-Međunarodni ugovori 18/97, 6/99, 8/99, 14/02, 76/10, 5/14- dalje: Konvencija), odredbe Ustava Republike Hrvatske (NN 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 5/14- dalje Ustav), odredbe Zakona o izvršavanju kazne zatvora (Narodne novine 190/03, 76/08, 27/08, 83/09, 18/11, 48/11, 125/11, 56/13: dalje: ZIKZ), te odredbe Zakona o obveznim odnosima (NN 35/05 i 40/08-dalje: ZOO). Također su donesena i dva pravilnika i to Pravilnik o standardima smještaja i prehrani zatvorenika (NN 92/02-dalje: PSSPZ) i Pravilnik o kućnom redu u zatvorima i izvršavanju pritvora (NN 135/99 i 145/09).

8.1. Tako je čl. 3. Konvencije propisano da nitko ne može biti podvrgnut torturi, neljudskom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.

8.2. Nadalje, čl. 23. st. 1. Ustava propisuje da nitko ne smije biti podvrgnut bilo kakvom obliku zlostavljanja, dok čl. 25. st. 1. propisuje da se sa svakim uhićenikom ili zatvorenikom mora postupati čovječno i poštovati njegovo dostojanstvo.

8.3. Odredbom čl. 19. ZOO-a propisano je da svaka fizička i pravna osoba ima pravo na zaštitu svojih prava osobnosti pod pretpostavkama utvrđenim zakonom, te da se pod pravima osobnosti razumijevaju pravo na život, tjelesno i duševno zdravlje, ugled, čast, dostojanstvo, ime, privatnosti osobnog i obiteljskog života, sloboda i dr.

8.4. Odredbama ZIKZ-a je propisano da se izvršavanjem kazne zatvora zatvorenika može ograničiti u temeljnim pravima samo u granicama nužnim za ostvarivanje svrhe izvršenja kazne, te da ograničenja temeljnih prava zatvorenika moraju biti razmjerna razlozima radi kojih se primjenjuju (čl. 3.), kazna zatvora izvršava na način koji zatvoreniku jamči poštovanje ljudskog dostojanstva, da su zabranjeni i kažnjivi postupci kojima se zatvorenika podvrgava bilo kakvu obliku mučenja, zlostavljanja ili ponižavanja odnosno postupci koji su nerazmjerni održavanju reda i stege u kaznionicama i zatvorima ili su nezakoniti pa mogu proizvesti trpljenje ili neprimjereno ograničenje temeljnih prava zatvorenika, time da zatvorenik koji je bio žrtva zabranjenih postupaka ima pravo na naknadu štete (čl. 9.), da svaki zatvorenik ima

pravo na, između ostalog, smještaj primjeren ljudskom dostojanstvu i zdravstvenim standardima, redovite obroke hrane i vode u skladu sa zdravstvenim standardima, rad, izobrazbu, stručnu pravnu pomoć i pravno sredstvo za zaštitu svojih prava, zdravstvenu zaštitu, dodir s vanjskim svijetom i boravak na otvorenom prostoru kaznionice odnosno zatvora najmanje dva sata dnevno (čl. 14.), da smještaj zatvorenika treba odgovarati zdravstvenim, higijenskim i prostornim zahtjevima te klimatskim prilikama, da se zatvorenika u pravilu smješta u zasebnu prostoriju, a zajednički se mogu smjestiti zatvorenici za koje se pretpostavlja da neće međusobno negativno utjecati, da se svakom zatvoreniku osigurava zasebna postelja, da slobodno vrijeme zatvorenici provode zajedno u prostorijama za dnevni boravak, da prostorije u kojima borave zatvorenici moraju biti čiste, suhe i dovoljno prostrane i za svakog zatvorenika u spavaonici mora biti najmanje 4 m² i 10 m³ prostora, da svaka prostorija u kojoj zatvorenici žive ili rade mora imati dnevno i umjetno svjetlo koje omogućuje čitanje i rad bez smetnji za vid, da kaznionice i zatvori moraju imati sanitarne uređaje koji omogućuju obavljanje fizioloških potreba u čistim i primjerenim uvjetima kad god to zatvorenici žele te da pitka voda uvijek mora biti dostupna svakom zatvoreniku (čl. 74.), da se sve prostorije i drugi prostori kaznionice, odnosno zatvora moraju propisno održavati i redovito čistiti, da navedene poslove obavljaju zatvorenici u trajanju do dva sata na dan bez novčane naknade, da se zatvorenicima omogućuje svakodnevno pranje tijela, da se od zatvorenika zahtijeva održavanje osobne higijene te da će kaznionica, odnosno zatvor osigurati vodu i toaletni pribor za održavanje osobne higijene i čistoće rublja, odjeće, obuće i posteljine (čl. 76.), da se zatvoreniku u pravilnim razmacima osiguravaju odgovarajuće pripremljeni i posluženi obroci koji kakvoćom i količinom zadovoljavaju prehrambene i higijenske standarde, a primjereni su dobi, zdravlju, naravi posla koji obavlja, te prema mogućnostima kaznionice, odnosno zatvora, njegovim vjerskim i kulturnim zahtjevima, da mu se osiguravaju najmanje tri obroka dnevno kalorične vrijednosti od najmanje 3000 kcal dnevno, time da sastav i hranidbenu vrijednost hrane nadzire liječnik ili druga osoba medicinske struke, a ukoliko nije moguće udovoljiti zahtjevu zatvorenika za izuzećem nekih vrsta hrane, omogućiti će mu se da se o svom trošku opskrbi prehrambenim proizvodima u prodavaonici kaznionice, odnosno zatvora (čl. 78), da kaznionica odnosno zatvor u skladu sa svojim mogućnostima organizira osnovnu i strukovnu izobrazbu i stjecanje dodatnih radnih vještina zatvorenika (čl. 91.), da se vrsta izobrazbe određuje programom izvršavanja, a ovisi o sposobnostima i sklonostima zatvorenika, trajanju kazne i drugim okolnostima značajnim za ostvarivanje svrhe izvršavanja kazne, te mogućnostima kaznionice, odnosno zatvora (čl. 93.), da će kaznionica odnosno zatvor osigurati prostor i opremu za svrhovito korištenje slobodnog vremena, time da organizira različite vrste aktivnosti za zadovoljavanje tjelesnih, duhovnih i kulturnih potreba zatvorenika, a njihovo se slobodno vrijeme organizira u likovnim, tehničkim, glazbenim, literarnim, dramskim, novinarskim, informatičkim i sličnim radionicama, raspravnim klubovima, vježbaonicama i tome slično te da će se zatvoreniku, prema mogućnostima kaznionice odnosno zatvora, omogućiti samoorganiziranje slobodnog vremena (hobby) na vlastiti trošak ako to ne narušava sigurnosti i red i ne ometa druge zatvorenike (čl. 96), da će kaznionica odnosno zatvor opremiti knjižnicu dovoljnim brojem knjiga iz različitih područja, ukoliko nema knjižnicu organizirati će posudbu

dovoljnim brojem knjiga iz mjesne knjižnice i osigurati će zatvoreniku, u skladu sa svojim mogućnostima, uvjete za tjelovježbu, šport i rekreaciju (čl. 97. i 99.), odnosno organizirati praćenje radijskog i televizijskog programa u skladu s kućnim redom (čl. 101), da se zatvoreniku osigurava liječenje te mjere i aktivnosti zdravstvene zaštite kvalitetom i opsegom određenim u javnom zdravstvu za osigurane osobe iz obveznog zdravstvenog osiguranja te da će se zatvoreniku propisati lijekovi s osnovne liste lijekova Hrvatskog zavoda za obvezno zdravstveno osiguranje u okviru prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja (čl. 103.), te da zatvorenik ima pravo na posjete članova obitelji dva puta mjesečno i blagdanom u trajanju najmanje jedan sat (čl. 117.).

8.5. Nadalje, odredbama Pravilnika o standardima smještaja i prehrani zatvorenika (NN 92/02, dalje PSSPZ), na koje se tužitelj poziva, propisano je da se zatvoreniku osigurava zasebna postelja, posteljina i ormar za osobne stvari, da postelje moraju biti međusobno razmaknute najmanje 80 cm te da zatvorenik može zadržati osobne stvari u količini koja se može uredno odložiti u ormar (čl.4), da se prostorije u kojima borave zatvorenici moraju svakodnevno čistiti i uredno održavati, a da temperatura zraka u tim prostorijama u tijeku sezone grijanja ne smije biti niža od 22 °C danju i 15 °C noću (čl. 5), da se prostorija za dnevni boravak oprema na način koji omogućava zatvorenicima mjesta za sjedenje, pisanje, čitanje tiska i knjiga, praćenje televizijskog i radijskog programa te igranje društvenih igara (čl. 6) te da se zatvorenicima osiguravaju tri obroka hrane dnevno, dok se zatvorenicima koji rade poslužuje i dopunski, topli ili hladni obrok prema Tablici koja je prilog PSSPZ-a (čl. 7.).

8.6. Odredbom čl. 30. Pravilnika o kućnom redu u zatvorima za izvršavanje pritvora (NN 135/99, 145/09, dalje: Pravilnik) propisano je da se, prema mogućnostima zatvora, uzimajući u obzir psihofizičke osobine pritvorenika, kao i njegove želje, pritvorenik smješta u sobu gdje je zajednički smještaj (najmanje 3 osobe) ili u jednokrevetnu sobu te da sobe za smještaj pritvorenika moraju ispunjavati prostorne, zdravstvene i higijenske uvjete. Odredbom čl. 154. st.1. Pravilnika propisano je da se pritvorenicima omogućava boravak na svježem zraku najmanje dva sata dnevno, dok je odredbama čl. 3.-4. Pravilnika određeno da se prema pritvoreniku mora postupati sukladno ratificiranim međunarodnim konvencijama, ustavnim i zakonskim odredbama koje reguliraju pravni status osobe lišene slobode prije pravomoćnosti sudske odluke i pritvor se mora izvršavati tako da se ne vrijeđa osobe i dostojanstvo pritvorenika, čuvajući njegovo tjelesno i duševno zdravlje, vodeći pri tome računa da se održi potreban red i stegu u zatvoru.

9. Iako po svojoj naravi izdržavanje kazne zatvora, uključuje neizbježnu mjeru ograničenja ljudskih prava i osobnih sloboda, te trpljenja, mjera i način na koji se to ograničenje vrši su određene gore navedenim propisima, te su nadležne institucije dužne poštovati propisani minimum, a u suprotnom su odgovorni za nastalu štetu zatvoreniku u smislu čl. 1045. st. 1, čl. 1046. i 1100 ZOO-a.

10. U predmetu Muršić protiv Hrvatske Europskog suda za ljudska prava, izraženo je stajalište, da ukoliko raspoloživi prostor po zatvoreniku padne ispod 3m² površine, nedostatak osobnog prostora smatra se toliko ozbiljnim da dolazi do povrede čl. 3 Konvencije, osim ako tuženik dokaže da su kumulativno ispunjena tri uvjeta:

- da je smanjenje minimalnog prostora ispod 3m2 kratkotrajno i povremeno;
- da u slučaju takvog smanjenja minimalnog prostora zatvorenik ima dovoljnu slobodu kretanja izvan sobe i da su mu dostupne prikladne aktivnosti izvan sobe;
- da ne postoji drugi otegotni aspekti uvjeta boravka u zatvoru.

11. Ukoliko se radi o osobnom prostoru od 3-4 m2 po zatvoreniku, prostorni čimbenik i dalje je snažan čimbenik u ocjeni prikladnosti uvjeta boravka u zatvoru, ali se u tom slučaju kod procjene je li povrijeđen čl. 3. Konvencije, mora vidjeti jesu li zatvorenicima omogućeni drugi oblici aktivnosti, kao vježbanje, sportske aktivnosti na otvorenom, dotok prirodnog svjetla i svježeg zraka, dostupnost ventilacije, prikladnost sobne temperature, mogućnost privatnog korištenja WC-a, te usklađenost sa osnovnim zdravstvenim i higijenskim zahtjevima.

12. Dakle, tužitelj je u konkretnom slučaju dužan dokazati pretpostavke odgovornosti za štetu i to nastanak štete i visinu štete, odnosno okolnosti potrebne za njezinu ocjenu, štetnika, štetnu radnju, njezinu protupravnost, te uzročnu vezu između radnje i štete. Dužnost iznošenja činjenica i dokaza proizlazi iz čl. 7. i 219. ZPP-a pri čemu se u slučaju nemogućnosti utvrđenja činjenica iz izvedenih dokaza primjenjuje pravilo o teretu dokazivanja (čl. 221.a ZPP-a). Tuženik se odgovornosti može osloboditi ukoliko dokaže da je šteta nastala bez njegove krivnje. Pri čemu valja reći da se krivnja sastoji u neosiguravanju propisanih minimalnih uvjeta za izdržavanje zatvorske kazne, kako je to naprijed navedeno.

13. Notorna je činjenica prenapučenosti hrvatskog zatvorskog sustava, na što upućuju i Ustavni sud RH u svojim odlukama i Pučki pravobranitelj u svom izvještaju. Međutim, ova prenapučenost i uvjeti u zatvoru ovise od zatvora do zatvora.

14. Iz iskaza tužitelja je sud utvrdio da je on na VIII odjelu boravio u sobama 136, 144 i 139 i u tim sobama je bilo 7 kreveta, a zatvorenika 6 ili 7, a rijetko 5. Na II odjelu je boravio u sobi 36 u kojoj je također bilo 7 kreveta, a njih 5 ili 6, dok je u Centru za dijagnostiku bilo njih 8 u sobi, s tim da su sve te sobe imale površinu oko 21 m2, u sklopu koje je bio i poluotvoreni WC-čučavac. Rekao da je u sobi bio i stol sa 2 klupe, 4 ormara i da su sve te stvari ograničavale kretanje po sobi. Navodi da su u sobi tri prozora, ali da nisu funkcionirali, odnosno da su se 2 mogla otvoriti na kip, a jedan potpuno, te da se znalo dogoditi da kroz njih curi kada je kiša. Navodi da je zbog prenatrpanosti sobe i ograničenog kretanja dolazilo do tenzija između zatvorenika u sobi, jer da su svi oni imali različite interese i svaki je htio nešto drugo. Smetala ga je i nedovoljna higijena, odnosno tuširanje jednom do dva puta tjedno u zatvorskoj kupaonici, gdje je voda bila ili hladna ili jako vruća, a ostale dane se morao polijevati bokalom sa vodom na lavabou u WC-u u sklopu sobe, pa bi se sve smočilo. Jednom mjesečno se dobivao šampon i sapunčić, a isto tako i britvice za brijanje, WC papir s tim navodi da je to bilo dovoljno samo za dva tjedna, a ne za mjesec dana, pa je morao kupovati u zatvorskoj kantini. Smetalo ga je i to što su hranu konzumirali u sobi, s tim da je za stolom bilo mjesta za 4 osobe, a drugi su morali jesti po krevetima, a uz to je u blizini bio taj WC, pa je jako smrdjelo i bilo je neugodno. Smetalo ga je i to što nije

imao nikakvu intimu kod odlaska na WC. Navodi da su kreveti bili strgani i prljavi, pokrivači stari i prljavi, rijetko su se prali, ali su mogli imati i svoju posteljinu, s tim da njemu nitko nije mogao donijeti posteljinu. Navodi da se u sobi pušilo, ali i da je on pušač. Imali su mogućnost svaki dan dva sata dnevno šetnje na zatvorskom dvorištu i to njih 30-40, tako da su smjeli samo hodati, a ne i trčati, a stolni tenis nisu svi mogli koristiti jer ih je bilo previše. Preostalih 22 sata su bili zaključani u sobi, gdje su imali mogućnost gledanja TV-a, igranja Čovječe ne ljuti se, šaha. Postojale su i mise jednom mjesečno, ali tu mogućnost on nije koristio. Ništa drugo od aktivnosti im nije bilo dostupno. Navodi da su se mogli tužiti na uvjete u sobi, ali da se nitko nije obazirao. Jednom prilikom je imao bolove u želucu i tek četvrti dan je mogao ići liječniku. Navodi da je u sobi bilo raznih insekata, žohara i mrava, a jednom godišnje je bila deratizacija. Za vrijeme boravka u Centru za dijagnostiku dnevno 20-30 minuta do sat vremena je boravio izvan sobe u razgovoru sa psiholozima i ostalim osobljem tretmana, a ukupno oko 5 sati za cijelo vrijeme boravka u odjelu dijagnostike. Također je naveo da je podnosio zahtjeve sucu izvršenja za vrijeme boravka u Zatvoru u Zagrebu i to putem odvjetnice, ali da o tim zahtjevima nije odlučeno.

15. Svjedok Valentin Sabljak, u svom iskazu navodi da je sa tužiteljem bio u Zatvoru u Zagrebu 2019. godine, a potom i 2022. i 2023. i to na 8. odjelu. Nisu boravili u istoj sobi, već par mjeseci na istom odjelu, pa su se svaki dan sretali u šetnji na dvorištu, ili na tuširanju u kupaonici. Sjeća se da se tužitelj žalio da ih je previše u sobi, na što su se svi žalili (bilo ih je ukupno 8); zatim na tuširanje jednom tjedno u hladnoj vodi, ali isto tako što na dvorištu nije bilo sprava za treniranje; da u sobi ima žohare i miševe (koji su bili i u sobi svjedoka). Nije se mogao sjetiti ničeg drugog specifičnog u odnosu na tužitelja. Također je potvrdio navode tužitelja o opremljenosti soba (koje su bile identične), sa krevetima na kat, stolom dvije klupe, 1 ili 2 ormara (jer više nije stalo) i da je bilo ograničeno kretanje po sobi. Također je govorio o WC-u u sklopu sobe, odvojenog leptir vratima i niskim zidom od ostatka sobe, radi čega se širio nesnosan smrad, što je bilo neugodno kada bi se jelo, jer da je stol bio na udaljenosti od metar od WC-a. Rekao je i da su jastuci i madraci bili žuti, stari preko 20 godina, u raspadnom stanju. Rekao je da nikakvih radionica niti dodatnih aktivnosti nisu imali.

16. Iz iskaza Kristijana Šameca, zaposlenika Zatvora u Zagrebu na poslovima dežurstva, proizlazi da je 2022. godine radio na poslovima osiguranja u zatvoru u Zagrebu. Ne poznaje osobno tužitelja ali zna da je bio na izdržavanju kazne zatvora u Zatvoru u Zagrebu u istražnom zatvoru i u Centru za dijagnostiku. Sve sobe su u zatvoru velike sobe površine oko 21 m², 49,8 m³ volumena, imaju prozor sa 4 krila od kojih se 2 normalno otvaraju a 2 se mogu otvoriti na kip. Prozori imaju dupla stakla i na svim prozorima su rešetke, a donji odjeli imaju još i sjenila. Sobe su opremljene krevetima na kat ovisno o broju osoba u sobi, stolom, 2 klupe, stolicama ovisno o broju osoba, metalnim garderobnim ormarima. U sklopu sobe se nalazi WC površine 1,57 m² odvojen zidom od sobe visine 1,8 m. U tom sanitarnom čvoru je ogledalo, umivaonik, wc čučavac ili wc školjka. Sanitarni čvor je opremljen toplom ili hladnom vodom. U sobi nema klasične ventilacije već se soba ventilira otvaranjem prozora, a na vratima od sobe postoje rupice za ventilaciju. Soba je opremljena i umjetnom

rasvjetom. Sve sobe imaju TV. Grijanje u sobi je automatsko grijanje putem radijatora i podešeno je tako da danju temperatura nije ispod 22, a noću ispod 15. Što se tiče higijene prostora sami zatvorenici vrše higijenu sobe i wc. Dobivaju po potrebi sredstva za održavanje higijene. Kada dođu na izdržavanje kazne zadužuju sredstva za osobnu higijenu, wc papir, četkicu za zube sapun i sl., a isto tako i posteljinu. Posteljina se pere jednom tjedno, a isto tako jednom tjedno veš. Deke se peru prema potrebi, ali zatvorenici mogu i sami kupiti u zatvorskoj prodavaonici deterdžent i sami oprati rublje u sobi. 2 puta tjedno zatvorenici imaju mogućnost tuširanja u zajedničkoj kupaonici gdje se nalazi 5-6 tuševa, topla i hladna voda, a tušira se soba po soba, a imaju mogućnost pranja i u sobi u sanitarnom čvoru. Zatvor je zatvorenog tipa s time da zatvorenici 2 sata dnevno mogu boraviti na zraku na zatvorskom dvorištu. Omogućena im je rekreacija, košarka i nogomet tako da im je na raspolaganju i sportska dvorana. Znaju se održavati razne priredbe, koncerti bogoslužja za katolike, muslimane i pravoslavce, a budu i za krišne. Nedavno je bila tribina. Organiziraju se radionice. Zatvorenicima je na raspolaganju i knjižnica. Sada gotovo svi imaju mogućnost raditi ali o tome odlučuje odjel tretmana. Gašpar nije radio. Što se tiče posjeta istražni zatvorenici imaju 6 posjeta obitelji mjesečno, s tim da su omogućene posebne prostorije sa djecom do 16 godina. Kontakti sa odvjetnicima su omogućeni zatvorenicima na dnevnoj bazi isto i vještacima. Što se tiče zdrav. zaštite dostupan im je liječnik opće prakse, stomatolog, psihijatar i to gotovo svakodnevno samo moraju staviti zamolbu sa razlogom zašto traže liječničku pomoć, a u slučaju hitnosti se obraćaju osiguranju ili med. osoblju koje dijeli terapiju. Hrana je zatvorenicima moguća jedino u sobi gdje im se donosi iz zatvorske kuhinje. U zatvoru se provodi dezinfekcija, deratizacija i dezinfekcija, svaka 3 mjeseca. Na pitanje punomoćnice tužitelja svjedok je objasnio da zatvorenik izvan sobe može provoditi minimalno 2 sata dnevno na zatvorskom dvorištu, te na rekreaciji 1 sat tjedno, posjete zatvorenicima na izdržavanju zatvorske kazne su 2 puta mjesečno po sat vremena i za blagdane. Priredbe znaju biti 2-3 u mjesec dana, a onda ih mjesecima nema, isto kao i radionice, koje traju 3-4 sata. Zna se održavati i škola za zatvorenike na izdržavanju kazne, pa je prije 6 mjeseci bila škola za soboslikare, a prije toga za keramičare. Škola traje 2-3 mjeseca i nakon završene te škole zatvorenik dobije zanimanje u radnu knjižicu. Svjedok nije imao saznanja o tome je li tužitelj bio na nekoj od radionica ili priredbi.

17. Sud vjeruje tužitelju da je u sobama kojima je boravio u istražnom zatvoru i na izdržavanju kazne bilo njih ukupno 6, 7 ili 8, a rijetko 5. Naime, upravo iz navoda tuženika iz odgovora na tužbu, kao i iz Izvješća Zatvora u Zagrebu, također proizlazi taj broj zatvorenika u sobama, Isto tako sud vjeruje iskazu tužitelja i svjedoka Obajdina (koji je s tužiteljem boravio na istom 8. odjelu), kada su govorili o higijenskim uvjetima u sobama, prozračnosti sobe, mogućnosti kretanja zatvorenika u sobi i izvan sobe, dostupnih aktivnosti i sadržaja na izdržavanju kazne. Naime, njihovi iskazi su međusobno sukladni pa im sud vjeruje. Naime, oni potvrđuju da su ćelije bile prenapučene, da nije bilo dovoljno prostora za kretanje i konzumiranje obroka za stolom, a što im nije kompenzirano zatvorskim sadržajima i boravkom na otvorenom. Osim skučenosti prostora posebno ističu poluotvoreni WC-u u sobi i s tim povezane neugodne mirise i zagušljivost u sobi, posebno kada se uzme u obzir da su nedaleko

od WC-a konzumirali obroke istovremeno dok je netko drugi koristio WC, a ventilacije nema. U navedeno se sud i uvjerio na očevidu u predmetu Pn-82/17. Sud vjeruje da je ta skučenost u sobi u kojoj zatvorenici borave 22 sata je sasvim sigurno razlog nerveze, razdražljivosti, svađa i sukoba. Iako nije sporno da zatvorenici dobivaju sredstva za održavanje čistoće u sobi, koju sami održavaju, ističu loše higijenske uvjete u sobi zbog žohara koji se pojavljuju unatoč provedenim deratizacijama, ističu nedovoljnu čistoću deka i madraca u što sud vjeruje jer je očita prenapučenost tih soba u kojima se konzumira hrana, pa je vrlo vjerojatno da je povećana mogućnost pojave raznih insekata, pa i žohara. Iz istog razloga sud vjeruje da se i deke, odnosno madrac brže prljaju i uništavaju. Sud vjeruje tužitelju i svjedoku Obajdinu da većinu vremena zatvorenici provode u sobi, osim tih dva sata na zatvorskom dvorištu, dok su aktivnosti izvan sobe kao npr. mise, radionice o kojima je govorio svjedok Šamec bile samo povremene i ograničene sasvim sigurno u broju polaznika, a ovisile su i o interesima pojedinog zatvorenika. S tim da tuženik nije dokazao koji su to konkretno programi bili organizirani i kada na kojima je mogao sudjelovati tužitelj, a nije htio (osim što je sam govorio da na misu nije išao), već se isti samo paušalno navode, pa se ne može zaključiti o tim aktivnostima kao nekom kompenzacijskom faktoru u odnosu na tužitelja. Sud vjeruje tužitelju da prozori u sobama možda ne dihtaju najbolje, ali isto tako nije niti tvrdio da je tražio da se neki nedostaci poprave, pa da to nije učinjeno. Sud vjeruje tužitelju da je do sat vremena dnevno provodio izvan sobe i za vrijeme boravka u Centru za dijagnostiku radi testiranja i razgovora sa psiholozima i osobljem iz tretmana. Međutim, sud smatra da u svakom slučaju te obrade i razgovori sa stručnim osobama u svom trajanju nisu relevantan kompenzirajući faktor u odnosu na činjenicu što je ostatak vremena tužitelj bio zatvoren u sobi površine 20-tak m², sa još 6 ili 7 odraslih muškaraca, dodatno opterećenoj namještajem, bez ikakve privatnosti, što mu je stvaralo frustraciju, isto kao i ograničena mogućnost osobne higijene, zagušljivost u sobi, konzumiranje hrane u sobi u blizini WC-a i sl.

18. Dakle, u dokazanom postupku je utvrđeno:

- da je u istražnom zatvoru, te Centru za dijagnostiku, odnosno za vrijeme izdržavanja kazne u Zatvoru u Zagrebu tužitelj bio smješten u razdoblju od 3.3.2022. do 29.11.2023. u sobama površine 21,10 m² i volumena 49,80 m³ u kojima je ukupno bilo 5-8 zatvorenika;
- da je sanitarni čvor sa WC-om površine 1,57 m² u tim sobama bio odvojen od ostatka sobe zidom visine 180 cm, te u istim osim toaleta je umivaonik sa toplom i hladnom pitkom vodom i ogledalo;
- da sobe imaju prozor sa četiri krila, na kojima su rešetke, od kojih se dva krila mogla otvoriti na kip a dva potpuno;
- da su sobe u kojima je bio smješten tužitelj opremljene stolom i klupama za sjedenje, te krevetima sa posteljinom također ovisno o broju zatvorenika u sobi, kao i ormarićima za osobne stvari zatvorenika, te TV-om;
- da zatvorenici obroke konzumiraju u zatvoreničkim sobama;
- da je tužitelju omogućen boravak od 2 sata dnevno na otvorenom prostoru (zatvorskom dvorištu);

- da je zatvorenicima tuširanje u zajedničkoj kupaonici omogućeno do dva puta tjedno, a svakodnevno imaju mogućnost pranja tijela u sanitarnom čvoru u sobi s obzirom na umivaonik sa toplom i hladnom vodom;
- da se svakih 15 dana pere posteljina, a deke se peru po potrebi;
- da se svakom zatvoreniku omogućene higijenske potrepštine za održavanje osobne higijene sukladno njihovim potrebama i na zahtjev, a postoji mogućnost i kupnje u zatvorskoj prodavaonici;
- da objekt zatvora nije klimatiziran i sobe nemaju ventilaciju, već se prozračuju putem prozora, a griju se centralnim grijanjem sa automatikom;
- da je zatvorenicima dostupna knjižnica sa velikim brojem knjiga i naslova, te na VII i VIII odjelu i mogućnost odlaska na misu jednom mjesečno, dok su koncerti i priredbe rijetke;

19. Dakle, iz provedenih dokaza proizlazi da je tužitelj ukupno proveo 637 dana u Zatvoru u Zagrebu (582 dana u istražnom zatvoru, 28 dana u Centru za dijagnostiku i 28 dana na izdržavanju zatvorske kazne), gdje je boravio u sobama površine 21,10 m² s tim da 1,57m² otpada na sanitarni čvor. Kako je u sobama bilo većinu vremena 7, pa i 8 zatvorenika, a svega 64 dana sa 5 zatvorenika, ali ne u kontinuitetu, već u 4 navrata, od čega dva puta po jedan dan, te kada se oduzme sanitarni čvor od površine sobe dobije se oko 2,44-2,79 m² (većinu vremena), odnosno 3,90 m² (svega 64 dana ne u kontinuitetu), raspoloživog prostora po zatvoreniku, što je ili ispod granice prihvatljivog imajući u vidu praksu Europskog suda za ljudska prava, te Konvencije. Ovdje svakako treba imati na umu činjenicu da se radi o odraslim muškarcima različitih osobnosti i navika, što dovodi sasvim sigurno do povećanog stresa i napetosti. Također je i zatvorenička soba bez ventilacije (osim prozračivanja putem prozora), pri čemu je WC, koji je s obzirom na broj osoba u sobi u čestoj uporabi, a samo je djelomično odvojen od ostatka sobe i provjetrava se kroz sobu, pa osim neugodnih mirisa, nije sasvim sigurno zajamčena niti potpuna privatnost, što sasvim sigurno stvara nelagodu pri konstantnom boravku u takvoj sobi u kojoj zatvorenici dobivaju sve obroke. Kretanje u sobi je bilo dodatno ograničeno stolom i klupama na sredini sobe, te ormarićima za stvari. Sud vjeruje da je tužitelja osim skučenosti prostora dodatno frustrirala i činjenica da se može samo dva puta tjedno istuširati, a osim toga tuširanje dva puta tjedno također ne odgovara higijenskim standardima i svakako nije dostatno, a posebno kada se uzme u obzir broj zatvorenika u sobi i to odraslih muškaraca. Pri tome pranje unutar sanitarnog čvora u sobi iznad WC-a ili umivaonika sasvim sigurno ne odgovara higijenskim standardima. Kada se uzme u obzir činjenica da je tužitelj cijelo vrijeme bio u zatvorenim sobama, te da je imao mogućnost samo dva sata boravka (šetnje), izvan sobe na zatvorskom dvorištu, zaključak je suda da je 637 dana koliko je tužitelj boravio u Zatvoru u Zagrebu na štetu tužitelja grubo povrijeđen čl. 3 Konvencije, a isto tako i odredbe ZIKZ.

Pri tome valja reći da mogućnost gledanja TV-a u sobi, čitanje knjiga, te igranje društvenih igara u sobi koje je bilo omogućeno tužitelju, odlazaka u kantinu, telefonskih razgovora, te posjeta, tretmana i razgovora sa osobljem u odjelu tretmana, ne može nadomjestiti nedostatak minimalnog osobnog prostora.

20. Cijeneći dakle duljinu ovakvih kumuliranih povreda od ukupno 637 dana koji se očituje osim u nedostatku osobnog prostora, održavanja osobne higijene i u nedostatku adekvatnih aktivnosti i uvjeta kojima bi se taj nedostatak kompenzirao, za što odgovora tuženik, kao i utjecaj na tužitelja, koji je radi toga osjećao nelagodu i frustraciju što mu je povrijedilo osobnost, sud je imajući u vidu čl. 1100. ZOO-a ocijenio da mu zbog tih povreda pripada novčana naknada u iznosu od zatraženih 8.000,00 EUR koji iznos bi trebao biti satisfakcija tužitelju za prekomjernu nelagodu, patnju i trpljenje preko nužne mjere koju podrazumijeva izdržavanje zatvorske kazne.

21. Međutim, kao što je to naprijed navedeno tuženica je u ovoj pravnoj stvari podneskom istaknula procesni prigovor radi prebijanja, a u pogledu svojih tražbina koje ima prema tužitelju, temeljem Presude Općinskog suda u Sisku K-117/2015-47 od 16.11.2017. u iznosu od 39,82 eura i temeljem rješenja istog suda i poslovnog broja od 29.7.2020. u iznosu od 49,77 eura.

22. Sukladno čl. 195. ZOO dužnik može prebiti tražbinu sa protutražbinom vjerovnika, ako obje tražbine glase na novac ili druge zamjenjive stvari istog roda i iste kakvoće i ako su obje dospjele. Po čl. 196. st. 2. ZOO smatra se da je učinak prijeboja nastao onda kada su se ispunile pretpostavke za to.

23. Za tražbinu koja je predmet ovog postupka (pravična novčana naknada zbog povrede prava osobnosti) nije isključena mogućnost prijeboja u smislu čl. 200. ZOO, odnosno radi se o tražbini koja može prestati prijebojem (ŽS Zagreb Gž-4669/2024-3 od 27.05.2025.).

24. Stoga je procesni prigovor radi prebijanja valjalo prihvatiti te je dospjele tražbine tužene prema tužitelju u ukupnom iznosu 89,59 EUR (koje su utvrđene pravomoćnim sudskim odlukama) valjalo prebiti sa potraživanjem tužitelja prema tuženici u istom iznosu.

25. Budući da tužiteljevo potraživanje prema tuženici iznosi 8.000,00 EUR, a prijebojem je prestalo za iznos 89,59 EUR, to je tuženici naloženo da tužitelju isplati preostali (neprebijeni) iznos 7.910,41 EUR, dok je u preostalom iznosu od 89,59 eura, zahtjev tužitelja odbijen kao neosnovan.

26. Na dosuđeni iznos, tužitelju pripada i pravo na zateznu kamatu temeljem čl. 1103 ZOO-a, po stopi iz čl. 29. st. 2 ZOO-a. Tužitelju je zatezna kamata dosuđena od 25.5.2023., jer je tužitelj zahtjev za mirno rješenje spora podnio tuženiku 24.5.2023. godine.

27. Odluka o troškovima postupka temelji se na odredbi članka 154. stavak 5. i članka 155. ZPP-a. Troškovi su odmjereni prema vrijednosti predmeta spora i prema troškovniku tužitelja, a sukladno Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika (Narodne novine broj 142/12, 103/14, 118/14, 107/15, 37/22 i 138/23) po kojoj vrijednost jednog boda iznosi 2,00 EUR.

28. Tužitelju je dosuđen trošak zastupanja po punomoćniku odvjetniku koji se odnosi na sastav zahtjeva za mirno rješenje spora u iznosu od 100 bodova (Tbr. 32. toč. 1. Tarife), sastav tužbe u iznosu od 100 bodova, (Tbr 7/1), podneska od 16.1.2024. u iznosu od 100 bodova (Tbr. 8/1), zastupanja na ročištima 8.4.2024., 1.7.2024., 4.2.2025., 21.5.2026. i 24.8.2026 u iznosu od 100 bodova za svaki (Tbr 9/1), za ročišta 12.11.2024., 17.3.2025. i 19.3.2026. u visini 50 bodova za svako (9/2), što je ukupno 950,00 bodova, odnosno 1.900,00 eura.

28.1 Na dosuđeni iznos parničnog troška, tužitelju pripada i zakonska zatezna kamata od donošenja presude i to sukladno čl. 151. st. 3. ZPP-a.

Zagreb, 23. rujna 2026.

Sudac
Martina Klanac

Uputa o pravnom lijeku:

Protiv ove presude stranka ima pravo žalbe u roku od 15 dana od dana primitka iste, putem Općinskog suda u Novom Zagrebu, na nadležni Županijski sud sukladno čl. 4. Zakona o područjima i sjedištima sudova (Narodne novine RH 21/22), pisano u tri istovjetna primjerka.

DNA:

1. pun. tužitelja
2. zz tuženika

Broj zapisa: **9-3088d-93247**

Kontrolni broj: **0cf4d-66764-d0841**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan.

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:

<https://e-komunikacija.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti>

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Općinski sud u Novom Zagrebu** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.